

PROJECTE EDUCATIU

Revisió del projecte educatiu de CRJ Catalunya aprovat pel Consell Autòmic
el maig de 2001

 Creu Roja Jovenut

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

A. El Desenvolupament Humà Sostenible -----	Pàg. 3
B. L'Educació en Valors -----	Pàg. 4
C. Participació democràtica -----	Pàg. 5

2. PLANTEJAMENTS TEÒRICS

A. Fonamentació -----	Pàg. 6
B. Ideari -----	Pàg. 7
C. Definició Institucional -----	Pàg. 8
D. Estructura de Participació -----	Pàg. 11

3. MODEL EDUCATIU

A. Justificació -----	Pàg. 13
B. Mètode d'acció -----	Pàg. 14
C. Avaluació -----	Pàg. 15

1. INTRODUCCIÓ

Creu Roja Joventut basa totes les seves accions (formacions, activitats dirigides a joves, col·lectius vulnerables o població en general) i el seu ideari (veure Definició Institucional) en el respecte i la promoció dels Drets Humans i dels Drets de l'Infant. Per aquest fet entenem que totes les nostres accions s'han de fonamentar en tres blocs:

A. El Desenvolupament Humà Sostenible

La nostra concepció ideal de com hauria de ser el món és el Desenvolupament Humà Sostenible.

Entenem per Desenvolupament Humà Sostenible, aquell que parteix de les persones i que el seu objectiu final és arribar a **totes les persones**.

El PNUD (Programa de Desenvolupament de les Nacions Unides), en el seu informe de Desenvolupament Humà del 1994, amplifica la definició d'aleshores i es refereix al Desenvolupament Humà Sostenible com el que *“no només genera creixement econòmic, sinó que distribueix els seus beneficis equitativament; que regenera el medi ambient en lloc de destruir-lo i que potencia les persones en lloc de marginar-les”*. En la definició afegeix que és un *“desenvolupament en pro de les persones, en pro de la naturalesa, en pro del treball i en pro de la dona. Que el Desenvolupament Humà Sostenible implica que l'ésser humà es posicioni en el centre del procés de desenvolupament, i que les activitats de les generacions actuals no redueixin les oportunitats i les opcions de les pròximes generacions”*.

Així doncs, el Desenvolupament Humà Sostenible, com a tal, contempla 4 dimensions:

1. Dimensió econòmica: formes de producció i distribució de la riquesa.
2. Dimensió sociocultural: educació, salut i tecnologies adequades.
3. Dimensió política: participació de tots els ciutadans i ciutadanes en les decisions que afecten a la seva vida i/o a la seva comunitat.
4. Dimensió ambiental: relacions respectuoses amb l'entorn i protecció per a les futures generacions

Totes aquestes dimensions conformen el Desenvolupament Humà Sostenible i es fonamenten en els Drets Humans. Les tres primeres dimensions queden reflectides tant en la primera com en la segona generació dels Drets Humans i l'ambiental es recull en la tercera generació.

Els Drets Humans de segona generació estan vinculats a la idea d'igualtat. El nombre de Drets Fonamentals s'amplia als drets socials, econòmics i culturals, però tot i que aquests estan incorporats en les Constitucions actuals, en aquests moments no es garanteixen, encara, a la majoria dels països (inclòs el nostre).

En la tercera generació es plantegen els Drets a la Solidaritat, els quals van dirigits tant a la Humanitat actual com a les generacions futures. Sorgeixen els drets que fan referència a un Medi Ambient sa, al Desenvolupament i a la Pau. Aquests, però, encara no estan recollits en la Declaració Universal dels Drets Humans ni en les Constitucions.

Creu Roja Joventut fa una aposta clara per tal que el Desenvolupament Humà Sostenible es doni tal i com aconsellen els Drets Humans de tercera generació. És a dir, fomentar relacions respectuoses amb l'entorn i protecció per a les futures generacions. Per tant, que no només siguin respectats, sinó que formin part i siguin una guia de vida de les persones.

B. L'educació en valors

L'educació en valors és l'objectiu principal de totes i cadascuna de les activitats que dirigim als joves i a la nostra població.

Entenem per educació en valors la presa de consciència, la reflexió i, posteriorment, l'adopció d'actituds bàsiques per la convivència en el marc dels valors transmesos en els Drets Humans i els Drets de l'Infant.

Si fem un repàs històric als valors adoptats per les persones, sol haver-hi, moltes vegades, connotacions religioses i/o culturals. Com ja hem mencionat abans, Creu Roja Joventut fa una aposta clara pels valors basats en els Drets Humans i els Drets de l'Infant, ja que són, o haurien de ser, compartits per tots els països i, per tant, no es basen tant en la cultura o la religió d'un país o comunitat, sinó en una definició universal del concepte de persona.

C. Participació democràtica

La participació democràtica és la raó de ser de CRJ, ja que s'entén com la conseqüència d'una consciència cívica de col·laboració en la construcció, el funcionament i la millora de la societat. Aquest tipus de participació, permet als diferents grups generacionals (infants, joves, adults), expressar-se i actuar lliurement. I, al mateix temps, proporcionar els canals adequats per tal que ho puguin fer.

Participació és més que una estructura. El fonament d'una associació que es considera oberta, plural i democràtica. Considerem la participació com un mitjà i una finalitat de la nostra associació. En aquest sentit CRJ es pot definir com una veritable escola de ciutadania i democràcia.

Creu Roja Joventut aplica la participació democràtica a nivell d'organització de la nostra associació. Tot i així, pretenem anar més enllà i apliquem la participació democràtica en els Casals, Centres Cívics,... que gestionem amb una important participació del col·lectiu d'infants. Creiem molt important educar per a participar en democràcia des que som infants, ja que només així arribarem a implicar a totes les persones a participar en la millora de la societat.

2. PLANTEJAMENTS TEÒRICS

A. Fonamentació

El Projecte Educatiu de CRJ neix amb l'ambició de tenir un senyal d'identitat i un camí a fer. Neix amb l'ambició de transformar el compromís i la motivació de les assemblees locals i provincials, en un dels elements estratègics clau del desenvolupament de CRJ, per un projecte compartit, que només és possible desenvolupar-lo si és concret i abastable.

La finalitat del projecte educatiu és la d'establir unes línies genèriques, de manera que cada oficina local i/o provincial el pugui adaptar i aplicar en funció de la seva realitat. D'aquesta manera es poden unificar i establir uns criteris d'actuació que donaran més caràcter i personalitat a Creu Roja Joventut.

Així doncs, el projecte educatiu de CRJ Catalunya es tracta d'un projecte marc que pretén:

- ☞ Remarcar els valors democràtics que volem impulsar: desenvolupament humà sostenible; educació en valors i participació democràtica.
- ☞ Facilitar la realització de projectes en la vida quotidiana de les assemblees locals i/o provincials de CRJ.
- ☞ Oferir un ideari educatiu que faciliti el treball dels diferents àmbits de CRJ (Educació per a la Pau; Educació per a la Salut; Educació mediambiental i Educació per al Desenvolupament).

Així doncs amb el Projecte Educatiu volem que la intervenció educativa de CRJ es converteixi en participació activa i crítica i que els nostres projectes desenvolupin en els infants i els joves inquietuds per a aquesta participació.

B. Ideari

Creu Roja Joventut (CRJ) és l'associació juvenil promoguda pel Moviment Internacional de la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja al 1922, per vincular els joves al projecte de Creu Roja. La creació de l'Oficina Autonòmica i les Oficines Provincials de CRJ, al 1991, va ajudar a consolidar un model d'entitat que aposta per la participació interna i externa com a característica fonamental del seu desenvolupament.

Des del 1998 Creu Roja Catalunya demana a Creu Roja Joventut un esforç perquè obri el seu projecte associatiu a tot el voluntariat jove, repte que hem assumit sense perdre identitat.

Totes les accions de CRJ es fonamentaran en els Drets Humans i en la relació d'aquests amb el Desenvolupament Humà Sostenible; l'Educació en Valors i la Participació democràtica. Parlem, per tant, de centrar-nos en que "tots els éssers humans neixen iguals i lliures en dignitat i drets(...); (...) sense fer distinció de raça, color, sexe, idioma, religió, opinió política o de qualsevol altre índole, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altre condició".¹ "Tots els éssers humans tenen dret a la pau i a viure en un entorn sostenible"².

I, tal com diu el paràgraf dos de l'article 49 del capítol VI del Reglament General Orgànic de Creu Roja, "...CRJ té com a objectius específics la formació i l'educació individual i col·lectiva dels seus membres; la promoció de la **solidaritat** humana i de la **pau**; el foment de la protecció de la **salut**; i la promoció i el respecte del **medi ambient**".

¹ Articles 1 i 2 de la Declaració Universal dels Drets Humans.

² Tercera generació dels Drets Humans.

C. Definició Institucional

Creu Roja Joventut és una associació de **joves compromesos socialment** que fomenta la participació integral, dels i de les joves, a les accions de Creu Roja i promou, entre la societat, valors i actituds de **respecte i en defensa de les persones i el seu entorn**. Així doncs, som una associació que creu en la defensa i la promoció de la tercera generació dels Drets Humans.

Tots els voluntaris i voluntàries de Creu Roja menors de 30 anys són, automàticament, membres de CRJ. Actualment uns 7000 joves d'arreu de Catalunya col·laboren amb la nostra entitat en àmbits tan diversos com Cooperació, Medi Ambient, Educació per a la Salut i Educació per a la Pau.

Dins el projecte de Creu Roja Joventut, hi ha 7 trets³ que ens defineixen:

1. **Joventut.** Joves de Creu Roja amb un ideari comú. Som una associació juvenil ideològicament emmarcada dins la Institució de Creu Roja. Cadascun dels joves que l'integren en són un pilar bàsic, i no fem distincions ni discriminacions de cap tipus.
2. **Participació.** En equip i pel diàleg. Som voluntaris i voluntàries i volem participar.
 - A. CRJ s'organitza participativament i en xarxa (consells, comissions, equips de treball).
 - B. A totes les activitats de Creu Roja fomentem la participació, activa i responsable, del voluntariat, en totes les fases: identificació, formulació, execució i avaluació.
 - C. La crítica constructiva també és una forma de participació. Som un voluntariat crític, constant i constructiu amb la nostra entitat i, canalitzem les nostres opinions a través de la participació a les estructures formals de Creu Roja.
3. **Compromís Social.** Per ajudar a resoldre problemes socials. Com a membres de Creu Roja, tenim un doble compromís. Ens comprometem a desenvolupar activitats compromeses socialment. Reclamem el dret a l'esperança i ens sabem amb el deure de l'acció, promovent

³ Aprovat al Consell Autonòmic de CRJ Catalunya, celebrat a Manresa, a 13 de maig del 2000.

les accions necessàries per a la millora de la qualitat de vida dels més vulnerables i de la població en general.

4. **Educació.** Difonent la cultura de Creu Roja. Els membres de CRJ entenem d'una manera especial els 7 principis fonamentals de la Creu Roja que són: humanitat, imparcialitat, neutralitat, independència, caràcter voluntari, unitat i universalitat. Aquests nosaltres els traduïm en una sèrie de valors que compartim i difonem: la prevenció i preservació per aconseguir el desenvolupament integral de la persona (Educació per a la Salut; Educació per a la Pau, per a la convivència i els Drets Humans) i el seu entorn (acció global: educació pel desenvolupament internacional i educació mediambiental).
5. **Qualitat.** Perseguint la millora constant. Conscients del nostre compromís social, CRJ persegueix la qualitat en totes les seves accions i l'eficàcia i l'eficiència en l'ús dels recursos. Per aquest motiu potenciem la formació continuada i el treball planificat i en equip.
6. **Convivència.** Aprenent en la diversitat. CRJ és, per als seus associats i associades, una escola de convivència en la diversitat. Les nostres activitats fomenten la integració, la motivació i l'enriquiment personals, i ajuden a difondre els ideals de convivència a la societat.
7. **Innovació.** Adaptant-nos al canvi. Som una associació dinàmica i flexible, un motor de canvi, d'acció i d'evolució de la nostra entitat per adequar-la i adaptar-la als nous reptes socials. Creem noves activitats i renovem les existents en funció de les necessitats que detectem en l'entorn immediat.

Aquesta forma d'entendre els principis es tradueixen en una sèrie de valors i de continguts que compartim i difonem a través de diferents canals que s'agrupen en quatre eixos principals:

1. **Educació per al desenvolupament.** Promoure l'educació, de la societat en general, en la cultura de la pau, la tolerància i el respecte als Drets Humans. Així doncs, fomentar la implicació de la societat en la cooperació internacional, fugint d'actituds paternalistes o assistencials, combatent els prejudicis, aproximant la realitat dels països empobrits, i donant a conèixer les causes i conseqüències de la seva situació.

2. **Educació per a la Salut.** Promoure la salut com un valor fonamental i un recurs bàsic per al desenvolupament personal i social. Treballar en la prevenció i reducció de riscos d'hàbits nocius (consum de drogues de síntesi, alcohol, tabac,...), trastorns alimentaris (anorèxia i bulímia), sexualitat i prevenció de malalties de transmissió sexual, etc.

3. **Educació Ambiental.** Incorporar la dimensió ambiental a l'entorn immediat. És a dir, fomentar la participació activa i el sentit de responsabilitat de la societat, en relació amb la repercussió de les seves activitats sobre el Medi Ambient. Es realitza mitjançant la sensibilització i l'educació ambiental, la promoció d'actituds positives i el compromís mundial per al desenvolupament sostenible.

4. **Educació per a la Pau.** Fomentar la cultura de la Pau com un valor fonamental per al desenvolupament personal i social. Des d'aquest àmbit intentem promoure intervencions socioeducatives que mostrin a la societat nous models de resolució de situacions conflictives, potenciant les habilitats socials i de comunicació, per tal d'afrontar els problemes de forma positiva sense la necessitat d'arribar a comportaments violents.

I, finalment, els canals a través dels quals fem la transmissió d'aquests continguts, bàsicament són:

- Centres propis. Centres de lleure infantil i juvenil, especialment entre col·lectius vulnerables: esplais, casals, grups de joves, ...

- Centres externs d'educació formal i no formal. Bàsicament treballem en col·laboració a partir de tallers educatius i eines pedagògiques.

- Activitats a l'aire lliure o espais especials: zones d'oci juvenil, espais naturals, carrer, ...

- Formacions: activitats formatives de divers format (cursos, jornades, seminari, cicles de xerrades, monogràfics,...).

D. Estructura de Participació

Per Creu Roja Joventut l'oficina local és un instrument clau de treball. És des d'aquesta on es detecten les necessitats del seu entorn mediat i immediat. Una oficina local és un espai de treball i, part important de CRJ com a portadora de coneixements i iniciatives que poden ser bàsiques per al desenvolupament.

La participació és un aspecte fonamental dins de Creu Roja Joventut. Existeix la via institucional (formal), amb dret a vot i elecció dels representants dins de CRJ i Creu Roja i, per altra banda, la participació del dia a dia (no formal), millorant l'acció i l'organització en corresponsabilitzar totes les persones implicades.

Creu Roja Joventut, a l'igual que Creu Roja, té una estructura organitzativa a nivell local, territorial, autonòmic i estatal. Tot el voluntariat jove de menys de 30 anys, a través d'unes eleccions que se celebren cada 4 anys, decideix quins seran els seus representants al Consell Local de Creu Roja Joventut. Conseqüentment, representants dels diferents consells locals es reuneixen per treballar als Consells Territorials, i els representants dels diferents consells provincials es troben al Consell Autonòmic.

El Consell és el màxim òrgan de govern de l'oficina local, territorial o autonòmica, segons el cas, i està forma per un director/a, un secretari/a i un número variable de vocals. Les seves principals funcions són:

- Representar tot el voluntariat jove de l'oficina local, territorial o autonòmica.
- Planificar i avaluar els objectius, utilitzant com a eines el pla de treball i la memòria anuals.
- Fer el seguiment econòmic de l'oficina local.
- Buscar fonts de finançament.
- Captar, rebre i seguir el nou voluntariat.
- Assegurar una bona comunicació a nivell intern i extern.
- Impulsar i dirigir les activitats de CRJ; seguir i avaluar les activitats dels grups i facilitar que aquests grups de treball es reuneixin freqüentment. Cal que el consell convidi regularment als caps o referents d'activitat; i no només a títol informatiu, sinó fent que participin en la presa de decisions.
- Fomentar una vida associativa vinculada a l'activitat.
- Assegurar la formació necessària per dur a terme l'activitat del voluntariat.
- Participar de les reunions del consell d'àmbit territorial immediatament superior.

Una peça fonamental dins l'estructura participativa de Creu Roja Joventut se'n els caps de grup o referents d'activitat. Dins el seu àmbit territorial (local, provincial o autonòmic), aquests agents són els encarregats d'impulsar l'activitat de CRJ en cadascun dels àmbits d'activitat: pau, salut, medi ambient, cooperació, infància, joves, etc. També, juntament amb el Consell, són els responsables de vetllar per la coherència ideològica dins el projecte educatiu, de les activitats que es realitzen des del seu àmbit d'activitat i en el seu àmbit territorial.

Cal que els consells (òrgans formals) prevegin espais regulars de trobada amb els referents d'activitat (òrgans no formals) i també amb els coordinadors o les oficines tècniques (personal remunerat), per tal d'assegurar que els objectius i les línies estratègiques per portar-los a terme siguin els mateixos en els tres casos.

3. MODEL EDUCATIU

A. Justificació

Per tal que la nostra intervenció educativa es transformi en acció i per poder participar democràticament en la societat, cal que partim de l'entorn mediat (dins la Institució) i immediat (poble, ciutat,...) de les oficines de CRJ. Cada realitat és diferent i, per tant, cada oficina local i/o provincial ha d'analitzar les demandes i necessitats del seu context i partir d'aquest per tal de donar una resposta satisfactòria i de qualitat.

Des de CRJ entenem l'educació (tant formal com no formal) com un factor de cohesió que té en compte la diversitat dels individus i dels grups humans. L'educació ha de ser comparable a un procés de socialització que formi persones capaces d'evolucionar i amb la suficient autonomia i independència de criteri per adaptar-se a un món que canvia ràpidament.

Com diu Jaques Delors en “ *L'educació amaga un tresor* ”, cal que l'individu estigui, durant tota la vida, en condicions per poder actualitzar, aprofundir i enriquir el seu primer saber i adaptar-se a un món que canvia constantment. Per aquest motiu, totes les oficines de Creu Roja Joventut, han de partir del context i treballar en el context, per tal d'oferir una intervenció qualitativa en totes les seves accions. I, continuant amb Delors, també creiem que cal considerar els 4 pilars bàsics de l'educació per tal d'assolir aquestes finalitats. Aquests pilars, contextualitzats en l'acció de CRJ, són:

1. Aprendre a conèixer. Mitjà i finalitat de la vida humana. Aprendre a conèixer significa “aprendre a aprendre” del nostre entorn, del voluntariat, dels tècnics, de totes les oficines de CRJ, etc.
2. Aprendre a fer. Aspecte directament relacionat amb l'aprendre a conèixer. Cal que des de CRJ aprenguem a conèixer el nostre entorn i així poder intervenir de manera eficaç. No es tracta només de conèixer “el què” sinó “el com”, és a dir, **fer-ho**.
3. Aprendre a estar. Aprendre a viure junts i aprendre a viure amb els altres. CRJ ha de contribuir a prendre consciència de les semblances, la interdependència i la interrelació entre tots els éssers humans.
4. Aprendre a ser. L'educació ha de contribuir al desenvolupament global de la persona. Tots els membres de CRJ hem d'estar en condicions de tenir un pensament autònom i crític.

Així doncs, tenint en compte tots aquests aspectes, cal un compromís de totes les oficines locals i/o provincials per respondre al canvi de paradigma social que es reflecteix en el Projecte Educatiu de CRJ. Cal entendre que l'educació abasta des de la infància fins al final de la vida i que, com a tal, podem comparar el nostre procés a un viatge on les seves etapes corresponen a la maduració constant de la nostra associació.

B. Mètode d'acció

El mètode d'acció és la manera que proposem per tal que la intervenció educativa de CRJ es converteixi en acció. És a dir, treballar de forma pràctica i constructiva, ja que aquests dos termes impliquen la participació dels infants i dels joves i ajuden en el desenvolupament de la seva autonomia. Per tant, aquesta mètode d'acció garanteix el treball en pro del desenvolupament humà sostenible, l'educació en valors i la participació democràtica.

Així doncs, les nostres activitats es basaran en un mètode d'acció que tingui en compte els següents factors:

- Participatiu / dinámico-grupal. Que totes les persones que intervenen en el desenvolupament d'un projecte s'involucrin i interactuin entre elles.
- Crític. Plantejar dubtes; introduir diferents visions i no caure en prejudicis.
- Inductiu. Partir de coneixements inicials i de l'entorn del voluntariat.
- Lúdic. Aprendre amb el joc.
- Orientat a la pràctica. Que sigui real i útil
- Flexible. Que sigui adaptable en funció del grup, el context de l'assemblea de CRJ, les circumstàncies i el seu desenvolupament.

C. Avaluació

Si volem ser coherents amb la filosofia educativa de CRJ, hem de concloure que l'avaluació de qualsevol projecte o activitat de caire educatiu, ha d'esdevenir un procés continu de revisió i canvi, i on tots els àmbits de l'associació hi quedin reflectits. Així doncs, es tracta de realitzar una avaluació integral de tot el projecte, és a dir, de tots els elements que hi estan relacionats, en les diferents fases:

- Avaluació inicial. Cal establir quins són els coneixements, el context i les necessitats d'aquest, per tal de saber d'on partim i donar una resposta educativa de qualitat.
- Avaluació formativa o contínua. A mesura que s'avança en el desenvolupament de qualsevol intervenció, cal fer un seguiment de com evoluciona, de si hi ha canvis, de si es cobreixen, satisfactòriament, les demandes de l'entorn, etc.
- Avaluació sumativa o final. Valorar l'eficàcia i els coneixements que s'han assolit en finalitzar el projecte. És molt important, però, respectar els ritmes de treball de les diferents assemblees locals i/o provincials.

I, finalment, hi haurà determinats projectes de CRJ en els que l'acció educativa és continuada, on caldrà aplicar els dos tipus d'avaluació següents:

- Avaluació diferida. Transcorregut un temps (aproximadament 6 mesos), es comprova l'eficàcia i consolidació dels continguts de les diferents activitats o projectes de CRJ. És una part molt important que ens indica si podem seguir endavant o començar de nou.
- Avaluació d'impacte. Cal una avaluació a llarg termini que analitzi la influència que hagi pogut tenir un determinat projecte a diferents nivells. És a dir, després de realitzar qualsevol intervenció educativa cal veure si el desenvolupament humà sostenible, l'educació en valors i la participació democràtica que promou el projecte educatiu de CRJ provoquen un canvi positiu en els valors de les persones.

Així doncs, i ja per concloure aquest apartat i punt final del Projecte Educatiu de CRJ, parlem d'una avaluació clara i detallada on es recullin dades qualitatives i quantitatives. Una avaluació continuada i amb un sentit positiu que serveixi per conèixer la nostra pròpia realitat; la realitat en la que ens trobem immersos en la nostra acció i la repercussió de tot el nostre treball fora de Creu Roja Joventut.